

Natalia Vdovenko

doktor nauk ekonomicznych, profesor, kierownik Katedra Globalnej Gospodarki, Narodowy Uniwersytet Zasobów Biologicznych i Zasobów Naturalnych Ukrainy, ulica Bohaterowie Obrony, 10, m.Kijów, 03041 nata0409@gmail.com

Natalia Korobova

Ph.D., profesor nadzwyczajny, Katedra Globalnej Gospodarki, Narodowy Uniwersytet Zasobów Biologicznych i Zasobów Naturalnych Ukrainy, ulica Bohaterowie Obrony, 10, m.Kijów, 03680 korobova_n@ukr.net

MODELOWANIE SCENARIUSZY OCENY I PROGNOZOWANIA POZIOMU BEZPIECZENSTWO EKO- NOMICZNE PRZY SEKTORA ROLNEGO GOSPODARKI

Adnotacja. Tworzeniu i współdziałaniu stosunków rynkowych w kraju towarzyszy stałe rozszerzanie działalności firmowej w przedsiębiorstwach rolnych. Praca jest zdefiniowana jako jeden z kluczowych aspektów skutecznych sposobów prowadzenia działalności rybołówstwa. Właśnie mechanizm skutecznego zarządzania przedsiębiorstwem na podstawie opracowania strategii rozwoju przedsiębiorstwa rybne znacznie poszerza możliwość zainteresowania inwestorów, powoduje wzrost wydajności pracy i konkurencyjności przedsiębiorstw, a także jest podstawą zwiększenia wartości papierów wartościowych. Przedstawiono elementy strategii podmiotów gospodarczych spółki w zakresie w sektorze rybołówstwa na Ukrainie.

Słowa kluczowe: *bezpieczeństwa gospodarczego, przemysłu, rybołówstwa, bezpieczeństwa finansowego, mechanizmu, sektora rolnego gospodarki.*

Ustawienie problemu. Problem opracowania skutecznych mechanizmów kształtowania bezpieczeństwa ekonomiczne, finansowego przedsiębiorstwa rybne rośnie w warunkach niskiego poziomu płynności branży i trudności dostępu przedsiębiorstw krajowych do wolnych zasobów finansowych. Biorąc to pod uwagę, istnieje koniecz-

ność kształtowania organizacyjno-gospodarczych narzędzi zapewnienia bezpieczeństwa finansowych przedsiębiorstwa rybne jako kluczowego narzędzia minimalizacji ryzyka finansowego i ochrony interesów w warunkach funkcjonowania rynku. Jednak stan ładu korporacyjnego w większości krajów charakteryzuje się niskim poziomem kultury korporacyjnej, niezgodnością istniejącej praktyki działalności korporacyjnej z ogólnie przyjętymi zasadami, brakiem koordynacji działań organów administracji publicznej w zakresie regulacji stosunków korporacyjnych, niską efektywnością zarządzania prawami majątkowymi, co można stwierdzić na podstawie strategii rozwoju korporacyjnych przedsiębiorstw w warunkach transformacji rynku.

Analiza publikacji. Problem ten poświęcony jest pracy wielu naukowców, wśród nich: Borodina A., Rozwój, A. Prokopa I. [1], Davidenko N. [6; 8], A. Galczyński [7], Gladunow A., Dejneka A. [9]. Jednocześnie opracowanie scenariuszy modelowania i prognozowania poziomu bezpieczeństwa ekonomicznego w sektorze rolnym gospodarki i rybołówstwa wymaga w szczególności dalszych badań.

Cel artykułu. Celem artykułu jest symulacja i przewidywanie poziomu bezpieczeństwa gospodarczego w sektorze rolnym całej gospodarki iw szczególności w sektorze rybołówstwa.

Opis głównych wyników badania. Doświadczenie i praktyka tworzenia poszczególnych gospodarek narodowych w Europie i na świecie pokazuje, że głównym elementem strukturalnym ich gospodarki są duże korporacje jako nowoczesne formy produkcji. Dzięki nim możliwa jest szybka akumulacja kapitału wystarczającego dla rozwoju STP, innowacji i nanotechnologii czy aktywnej realizacji społeczno-ekonomicznej polityki na wszystkich poziomach zarządzania. Przeprowadzone badania pokazują, że zjawisku «korporacji» poświęca się mało uwagi. W związku z tym aktualną kwestią jest teoria korporacji, a także rozwijanie metodologii stabilnego wzrostu gospodarczego korporacji w rolnictwie, biorąc pod uwagę wpływ konsumentów oraz instytucjonalizm środowiska biznesowego. To wszystko wpływa na sytuację bezpieczeństwa ekonomiczne, finansowego ładu korporacyjnego przedsiębiorstwa rybne w warunkach ograniczonych zasobów finansowych na rozwiązanie poważnego problemu narodowego. To z kolei prowadzi do konieczności badania jego licznych aspektów organizacyjnych, prawnych, administracyjnych i finansowych, które przyczyniły się do wyboru tematu i określenia jej struktury.

Nowoczesne warunki stale się zmieniają, wymagają od przedsiębiorstw rolnych stałych zmian i adaptacji istniejącego systemu zarządzania. Od początku działalności przedsiębiorstwa rybne menadżerowie niestety nie zwracają dużo uwagi na znaczenie czegoś takiego, jak kultura, a wszelkie swoje starania kierują na uzyskanie dochodu krótkoterminowego, rozmiar którego z czasem zaczyna się zmniejszać. Niestety, menadżerowie często, nawet wtedy, gdy zaczynają rozumieć znaczenie kultury korporacyjnej, nie zawsze mogą ją zmienić, aby uzyskać efekt ekonomiczny i zwiększyć rentowność. Dlatego decydującym czynnikiem sukcesu krajowych przedsiębiorstwa rybne w warunkach rynku jest formowanie kultury korporacyjnej. Zjednoczenie wysiłków zespołu pracowniczego na osiągnięcie wspólnych celów przedsiębiorstwa jest możliwe tylko w warunkach rozwiniętej kultury korporacyjnej. Kultura korporacyjna określa osobowość przedsiębiorstwa rybne i wpływa na kształtowanie polityki finansowej i relacji między ludźmi, dlatego w naukowej literaturze z nowoczesnego zarządzania personelem szczególna uwagę przywiązuje się do spraw kultury firmy, od której zależy potencjał organizacji. Produkcja w dużej mierze opiera się na podstawie duchowej, na człowieku, na zasobach ludzkich. Zdaniem N. Krozje, zasoby ludzkie nie są zbiorem jednostek, organizacji, lecz grupą zorganizowanych związków na

bazie danej kultury. Taki typ zarządzania zakłada maksymalne delegowanie uprawnień, rozwój poziomych komunikacji bez pośrednictwa administracji, wolność obiegu informacji technicznej, ekonomicznej i społecznej. Rozszerzenie pola informacyjnego działalności członków organizacji wzmacnia ich przynależność do wspólnej sprawy, zwiększa poziom motywacji, wspierając kształtowanie atmosfery twórczej w zespole.

Głównym celem zarządzania na obecnym etapie jest staranie się, aby ludzie mogli jednocześnie zajmować się jedną i tą samą sprawą, być połączeni wspólnymi celami, interesami i wartościami, a także w odpowiedniej strukturze, z odpowiednim przygotowaniem i na pewnym etapie rozwoju, niezbędnym do wykonywania swojej pracy i reagowania na zmiany. Oprócz strategii, wyraźnie zorganizowanego tworzenia odpowiednich systemów zarządzania i wysoko wykwalifikowanych pracowników, pomyślnie przedsiębiorstwa rolne mają do dyspozycji silną kulturę korporacyjną i wyjątkowy styl, który z kolei przyczynia się do osiągnięcia wiodących pozycji i ich zachowania na rynku. Uwaga kierownictwa przedsiębiorstwa rolne na kulturę korporacyjną przyczyni się do efektywnego funkcjonowania przedsiębiorstwa rolne, i odwrotnie, zaniedbania w zakresie kultury wpłyną na jakość pracy przedsiębiorstw. Kultura korporacyjna, styl działalności przedsiębiorstwa rolne jest oznaką kultury zarządzania i pracy, kultury osobistej menedżerów przedsiębiorstwa i jego pracowników. Charakteryzując tereny wiejskie jako pewny społeczny fenomen, można ją zaliczyć do systemów społeczno-gospodarczych, których cechą jest terytorialność i obecność licznych społeczno-geograficznych związków i zależności, zadań, które wykonuje wieś w rozwoju społecznym.

Naukowcy rolni aktywnie dyskutują na temat wielofunkcyjności rolnictwa i terenów wiejskich. Do wielu funkcji spełnianych przez wieś A. Borodina i I. Prokopa zaliczają funkcje [1, s. 83]: produkcyjną; społeczno-demograficzną; duchowo-kulturalną; ochronę przyrody; rekreacyjną; kontrolno-terytorialną. Szczególnie ważnym w tym kontekście jest, jak zauważa A. Skuratowski, charakter narodowy oraz mentalność. Jedną z cech charakteru narodowego Ukraińców, która w istotny sposób wpływa na kształtowanie się kultury korporacyjnej jest indywidualizm, który jest uwarunkowany specyfiką życia publicznego, w wyniku czego indywidualny czynnik wzięł górę nad wspólnym. Później powstał ukraiński indywidualizm, który oznaczał priorytet indywidualnego nad wspólnym jako przejaw wolności osoby. Na tym etapie rozwoju gospodarki krajowej profesor G. Panczenko opisuje smutne realia: ...dla krajowych przedsiębiorstw kultura korporacyjna nie stała się jeszcze narzędziem kształtowania i efektywnego wykorzystania potencjału intelektualnego, (...) administracyjno-zarządczy system przez dziesięciolecia swojego istnienia tworzył głównie interpretacyjny styl działania nie tylko wśród przywódców, ale i wśród pracowników [2, s. 39]. Te czynniki znacznie zatrzymują postępujący rozwój stosunków gospodarczych i stają się przeszkodą do kształtowania kultury korporacyjnej w przedsiębiorstwa rolne. Problematycznym pozostaje na Ukrainie szereg pytań dotyczących regulacji stosunków ziemi. Wysokość czynszu ustalona została na poziomie minimalnej oficjalnie ustanowionej granicy, ze względu na brak wolnej konkurencji rynkowej pomiędzy najemcami na rynku wynajmu ziemi, niskim poziomem wypłacalności i stabilności finansowej większości firm-najemców. Zatem logiczne jest niezadowolenie większości rolników z wielkości czynszu za udział we wszystkich formach organizacyjno-prawnych [3, s. 48; 4, s. 39–41]. Należy podkreślić, iż podstawową formą rozliczeń pozostają naturalne wypłaty. Stąd rolnicy do tej pory nie czują zwrotu z własnego kapitału, co zmusza do wynajęcia lub rzeczywistej sprzedaży – pomimo braku przepisów – tych zasobów za bezcen.

Badanie problemów reformowania przedsiębiorstw rolnych na Ukrainie w okresie 1991–2015 r. i zwłaszcza w ostatnich etapach ewolucji krajowego rolnictwa świadczy o wyjątkowo drastycznych zmianach, które wynikają przede wszystkim z czynników konfliktowego rozwoju sytuacji.

Ważna rola w kształtowaniu silnej kultury korporacyjnej i dalszego jej rozwoju zależy od kierownictwa przedsiębiorstwa rybne. W nowoczesnych warunkach wydziela się pierwotne i wtórne mechanizmy przekazywania kultury korporacyjnej.

Należy zauważyć, że na dzień dzisiejszy istnieje niewystarczająca ilość prac na temat oceny wpływu kultury na poziom bezpieczeństwa finansowego przedsiębiorstwa rybne i na ich podstawowe wskaźniki finansowe. Stabilność finansowa przedsiębiorstw rolnych zależy od kapitału ludzkiego, który jest ściśle powiązany z kulturą korporacyjną. To właśnie kapitał ludzki jest wyrazem kultury korporacyjnej.

Z pozycji przedsiębiorstwa rybne stabilność gospodarczą można traktować jako jego zdolność do zachowania stabilności finansowej w warunkach działania czynników wewnętrznych i zewnętrznych, które naruszają równowagę, i na tej podstawie zapewnić zwiększenie potencjału gospodarczego przedsiębiorstwa rybne.

Jednocześnie duże zmiany transformacyjne w strukturze gospodarki światowej warunkują konieczność dostosowania przedsiębiorstw rolnych do nowej sytuacji gospodarczej, jej wymagań i przepisów. Pojawienie się nowego systemu regulacji sektora rolnego doprowadziło do przebudowy struktur organizacyjnych i metod zarządzania kompleksu rolno-przemysłowego. W takich warunkach strategia finansowa przedsiębiorstwa rybne staje się podstawą do wyboru alternatyw, które powodują kierunki organizacji relacji finansowych zarówno z zewnątrz, jak i wewnątrz przedsiębiorstw rolnych. Jednym z takich kierunków strategii finansowej przedsiębiorstwa rybne jest modelowanie scenariuszy oceny i prognozowania pozyskiwania środków finansowych przedsiębiorstwami rolnymi poprzez IPO [6].

Modelowanie to forma odzwierciedlenia rzeczywistości, która polega na zastąpieniu lub odtwarzaniu tych lub innych właściwości rzeczywistych obiektów, przedmiotów i zjawisk za pomocą innych obiektów, procesów, zjawisk, albo za pomocą abstrakcyjnego opisu w postaci obrazu, planu, łącznych równań, algorytmów i programów [5]. Praktyczne idei modelowania podsystemu finansowego z wykorzystaniem dynamiki systemowej ruchu środków jeszcze nie do końca jest wykorzystane w nowoczesnych warunkach, pomimo ich oczywistych korzyści [7].

Kształtowanie się poziomów podstawowych wskaźników finansowych można wyrazić następująco: potrzeby przedsiębiorstwa rybne w zasobach finansowych (d_t), ich przybycie (s_t), ilości środków na rachunku bieżącym (a_t). Dla każdego przedziału τ okresu T wskaźniki te w pewnym stopniu opisują statykę procesu działalności finansowej, umożliwiając systemowi zarządzania częściowe odbieranie i ocenianie skutków odpowiednich rozwiązań dla t -go przedziału w ogóle. Jednak prawdziwy dynamizm trzech wybranych procesów wysuwa żądania dalszego zwiększenia adekwatności ich reprezentacji modelowej. Formalizacja tych procesów w postaci szeregów dynamiki pozwala znacznie poprawić szybkość i adekwatność podejmowanych decyzji finansowych. Dyskretna natura przyływu i straty środków finansowych określa konieczność opracowania nowej klasy takich modeli – w postaci zintegrowanych funkcji zmian objętościowych wskaźników w czasie. Do znanych wartości odnoszą się zapotrzebowanie na zasoby finansowe w ciągu τ -go interwału modelowania d_r , koszty zasobów, ze względu na wielkości dochodów i zachowania środków p_τ , wielkość stawki depozytu μ , która w tym przypadku charakteryzuje zamrażanie

środków na rachunku przedsiębiorstw rolnych przez efekt dyskontowy. Obliczenie tych wielkości wynika z dyskontu czasu. Dyskont czasu – to operacja, która daje możliwość wzięcia pod uwagę różnicy kosztów i wyników, odnoszących się do różnych okresów czasu. Istnieje potrzeba doprowadzenia ich do jednej wartości. W tym przypadku model dyskonta czasu ma postać:

$$q = (1 + \tau)^{-1}, \text{ gdzie:}$$

τ - roczna stopa dyskontu

Jeśli y_0 – wartość wielkości ekonomicznej w chwili początkowej, a y_t – ocena tej samej wielkości w przyszłym okresie t , to dyskontowa wartość do czasu $t = 0$ będzie mieć postać:

$$y_0 = (1 + \tau)^{-t} y_t$$

Wśród zadań zarządzania finansowego najważniejszym jest zapewnienie przedsiębiorstwom rolnym środków finansowych (zarządzanie źródłami środków) i alokacji środków finansowych (polityka inwestycyjna i zarządzanie aktywami).

W obliczeniach ilości niezbędnych zasobów finansowych na poziomie poszczególnych przedsiębiorstwa rybne należy przewidzieć rozwiązania istniejących problemów, których zastosowanie pozwala uzyskać wyniki, które minimalizują ryzyko wykorzystania pozyskanych środków finansowych. Wtedy optymalną wielkością wpływu S_{-t} jest zadanie programowania dynamicznego:

$$c_{\tau}(\varepsilon) = \min_{S_{1:t_{\tau}}} \sum_{i=1}^{\tau} (p_i \delta_i(S_i) + \mu a_{i+1}(S_i)), \tau=1, \dots, n,$$

gdzie $c_{\tau}(\varepsilon)$ – minimalne łączne koszty przechowywania środków finansowych w rezerwie przedsiębiorstwa rybne, a_i – wartość ilości środków finansowych na początku i -go interwału. Oczywiście, zerowy wzrost funkcji $S(t)$ w każdym przedziale $t_{\tau} \leq t < t_{\tau+1}$ słusznie należy interpretować jako przepływ z zerową intensywnością. Ogólna wartość funkcji $S(t)$ dla dowolnego punktu z przedziału $t_0 \leq t < t_{\tau}$ równa się ilości środków finansowych otrzymanych przez przedsiębiorstwo rolne od początku okresu modelowego t_0 do bieżącej chwili t .

Dynamika wydatkowania środków finansowych w ciągu okresu modelowego opisana będzie ciągłą funkcją liniową (postuluje równomierne natężenie wydatków w każdym przedziale czasowym $t_{\tau}, t_{\tau+1}$). Wartość funkcji $D(t)$ dla dowolnego punktu z okresu $[t, t_{\tau}]$ jest równa ilości środków finansowych pobieranych przez przedsiębiorstwo rolne dla zapewnienia jego funkcjonowania od początku okresu modelowego do bieżącego momentu t .

Proponowany model umożliwia również prognozowanie wydatkowania środków finansowych w kolejnych okresach. Jeśli $t > t_{\tau}$ to z równości

$$D(t) = D(t_{\tau} + (t - t_{\tau})) \sum_{\tau=1}^{\tau} \frac{\tau + 1}{\tau} f_{\tau}$$

wynika, że przewidywane wydatkowanie środków pieniężnych na przedziale (t_{τ}, t) jest równe:

$$(t - t_{\tau}) \sum f$$

Podczas tworzenia serii dynamiki procesów otrzymania i wydatkowania środków finansowych podejmowany jest dowolny czas trwania wewnętrznych przedziałów $(t_{\tau}, t_{\tau+1})$ okresu modelowego. Z tego względu definicja funkcji $D(t)$ przy badaniu różnych opcji wydatkowania środków (f_{τ}) w okresie modelowym staje się możliwa dla przedsiębiorstwa rybne warunków.

Do opisu dynamiki zmian środków na rachunku bieżącym $A(t)$ jest wykorzystywana różnica funkcji integralnych otrzymania i wydatkowania środków:

$$A(t) = a(t_0) + \sum_{\tau=1}^{\bar{\tau}} S_{\tau}^{b(t-t_{\tau}) - \sum_{\leq \tau=1}^{\tau+1} f_{\tau}} |t - t_{\tau}|$$

gdzie $a(t_0)$ – saldo na rachunku bieżącym na początku okresu modelowego w badanym obiekcie (przedsiębiorstwie rolnym).

W ten sposób, w wyniku modelowania otrzymujemy równanie dynamiki środków finansowych przedsiębiorstwa rybne, co stanowi pewien zapas.

Pojęcie zrównoważonego rozwoju jest jednym z podstawowych pojęć modelowania matematycznego i jest ściśle związane z ideą niezmienniczości (niezmienna – ilościowa charakterystyka systemu gospodarczego, właściwości jego elementów nazywane są niezmiennymi pod warunkiem pewnej transformacji systemu, są one zapisane po tej konwersji).

Przy tym wyróżnia się następujące etapy:

- prognozowanie przyszłych wartości wskaźników planowych;
- określenie łącznej potrzeby przedsiębiorstwa rybne w zasobach finansowych;
- przewidywanie struktury źródeł finansowania;
- uzasadnienie wybranego wariantu ze wszystkich możliwych rozwiązań w celu osiągnięcia zaplanowanych wyników.

Planowanie finansowe jest skutecznym procesem przy zarządzaniu działalnością gospodarczą przedsiębiorstwa rybne. Dlatego planowanie finansowe należy traktować jako zintegrowany system, mechanizm oceny, skuteczne działanie, w którym ważne jest przestrzeganie technologii i metodologii projektowania.

Planowanie finansowe jest procesem złożonym i obejmuje analizę stanu finansowego przedsiębiorstwa rybne, opracowanie wspólnej strategii finansowej.

W systemie wskaźników kompleksowej oceny poziomu rozwoju społeczno-gospodarczego regionu ważna rola należy do wyników finansowych działalności produkcyjnej przedsiębiorstwa rybne, których stan i wskaźniki tworzą odporność przedsiębiorstwa rybne. Gospodarczą stabilność przedsiębiorstwa rybne uzyskuje się w procesie realizacji strategicznego i operacyjnego zarządzania, w szczególności: osiągnięcia konkurencyjności przez przedsiębiorstwa rybne; stabilności finansowej; zdolności przedsiębiorstwa rybne do dywersyfikacji produkcji; aktywności inwestycyjnej przedsiębiorstwa rybne; organizacyjno-ekonomicznej determinacji przedsiębiorstwa rybne.

Metodologia tworzenia strategii finansowej przedsiębiorstwa rybne zawiera uzasadnienie i podejmowanie takich zasad działania, których wdrażanie pozwoli zainteresowanym podmiotom skutecznie rozwiązywać pewne problemy. Ważną częścią symulacji strategii finansowej jest określenie i realizacja sekwencji tego procesu. Etapy modelowania strategii finansowej przedsiębiorstwa rybne są następujące:

1. Opis przedsiębiorstwa rybne jako otwartego dynamicznego systemu odbywa się z uwzględnieniem wpływu czynników środowiska zewnętrznego i wewnętrznego.

2. Określenie celów strategicznych.

3. Opracowanie różnych wariantów strategii finansowej zgodnie z celami przedsiębiorstwa rybne i rozpatrzeniem analizy jego potencjału, w wyniku której musi dojść do skutku pożądana zmiana w sytuacji finansowej przedsiębiorstwa rybne.

4. Tworzenie kryteriów wyboru opcji do tworzenia regulatorów ze zmniejszenia liczby opracowywanych rozwiązań.

5. Wybór najlepszego wariantu scenariusza modelu.

6. Szczegóły wybranego wariantu modelu strategii finansowej są wyznaczone poprzez doprowadzenie ogólnego modelu do poziomu napełniania go podmiotami wdrażającymi, opracowanie konkretnych programów i projektów.

7. Uzasadnienie strategii finansowej przedsiębiorstwa rybne jako produktu programowego.

Podczas tworzenia i wyboru strategii finansowych przedsiębiorstwa rybne konieczne jest tworzenie różnych wariantów prognozy, z uwzględnieniem możliwych stanów zewnętrznego jak i wewnętrznego środowiska przedsiębiorstwa rybne, ich systemowego współdziałania. Niezwykle ważne jest opracowanie scenariuszy w zakresie prognozowania zaangażowania środków finansowych, analizy możliwych ścieżek rozwoju lub zachowania systemu w przyszłości. Do podstawowych pytań, na które daje odpowiedź modelowanie scenariuszu należą: określenie okresu czasu, który jest niezbędny do realizacji procesu ruchu technologii między dwoma okresami (punktami w przestrzeni działań), aby przejść z jednego stanu do drugiego; czynniki finansowe, gospodarcze, technologiczne itp., które są niezbędne do realizacji zaplanowanego działania w tym okresie; rezultat na końcu prognozowanego okresu (ekonomiczny, finansowy, mapowanie, koszty, skuteczność itp.); uzasadnienie warunków początkowych, których przemiany prowadzą do realizacji zamierzonego efektu końcowego [8, s. 142–146; 9, s. 53–58].

Konkluzje i perspektywy dalszych badań. Realizacja wyżej proponowanych działań organizacyjno-ekonomicznych zapewni kompleksową obsługę procesów tworzenia mechanizmu kształtowania bezpieczeństwa ekonomicznego. Przestrzeganie takiego podejścia systemowego pozwoli zwiększyć poziom skuteczności stosunków finansowych przedsiębiorstwa rolnego i zapewni rozwój procesów jego rozszerzonej reprodukcji w warunkach procesów transformacji.

Bibliografia

1. **Borodina A., Rozwój A.** Rolnictwa na Ukrainie: problemy kształtowania // *Gospodarka Ukrainy*. 2009. Nr 4. S. 74–85.
2. **Agencja Standard & poor**, s // www.standardandpoors.ru
3. **A. Gorpinycz** Kierunki rozwoju organizacyjno-prawnych form gospodarowania w rolnictwie // *Gospodarka APK*. 2003. Nr 5. S. 45–51.
4. **Davidenko N.N.** Kolejność głównych typów struktur organizacyjnych zarządzania przedsiębiorstwem korporacyjnej // *Design modelu zarządzania organizacją: aspekty naukowe i praktyczne: Proceedings of the international. naukowych. – Pract. Konf. Jekaterynburg*. 2010. S. 39–41.
5. **J. Commons** Instytucjonalna teoria ekonomiczna Tryb dostępu: // <http://www.ie.boom.ru/Commons/Commons.htm>.
6. **Davidenko N. N.** Finansowanie kapitałowe sektora rolnego Ukraine // *Biuletynu Naukowego Wołgi*. 2013. № 7. S.107–112.
7. **A. Galczyński** A.Ukraina: nauka i rozwój. Kijów, 1997. S. 11.
8. **Davydenko N.** Finansowe aspekty ładu korporacyjnego / N. Davydenko // *Aktualne problemy gospodarki regionalnej: Scientific Journal Karpackiej National University*. Vasil Stefanik. 2008. Vol. 1. S. 142–146.

9. A. Gladunow, A. Dejneka Wykorzystanie metod zarządzania przedsiębiorstwem w celu stworzenia systemu zarządzania w krajowych spółkach akcyjnych // *Ekonomia i zarządzanie*. 2002. Nr 3. S. 53–58.

Наталія Михайлівна Вдовенко,

доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри глобальної економіки, Національний університет біоресурсів і природокористування України, вул. Героїв Оборони, 10, м.Київ, 03041
nata0409@gmail.com

Наталія Миколаївна Коробова,

кандидат економічних наук, доцент кафедри глобальної економіки, Національний університет біоресурсів і природокористування України, вул. Героїв Оборони, 10, м.Київ, 03680
korobova_n@ukr.net

Сценарії моделювання та прогнозування рівня економічної безпеки в аграрному секторі

Анотація. Функціонування ринкових відносин завжди супроводжується постійним розширенням корпоративної активності на сільськогосподарських підприємствах у цілому та рибницьких господарствах зокрема. У статті визначено ключовий аспект ефективної практики моделювання та прогнозування рівня економічної безпеки у рибному господарстві. Розкрито механізм ефективного управління на основі стратегії розвитку рибного господарства, що значно підвищує інтерес інвесторів, підвищує продуктивність праці та конкурентоспроможність підприємств галузі і є основою для підвищення вартості цінних паперів для рибного господарства в Україні.

Ключові слова: економічна безпека, галузь, рибне господарство, фінансова безпека, механізм, аграрний сектор економіки.

The scripts of modeling and forecasting of the economic security level in the agriculture

Natalia Vdovenko,

Doctor of Economics, Professor, Head of the Department of Global Economics, ulica Bohaterowie Obrony, 10, Kijów, 03680 National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine, street Heroes of Defense, 10, sity Kyiv, 03041
nata0409@gmail.com

Nataliya Korobova,

Candidate of Science (Economics), Associate Professor of the Department of Global Economics, National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine, street Heroes of Defense, 10, sity Kyiv, 03680
korobova_n@ukr.net

Abstract. The functioning of economic market is always accompanied by the constant expansion of corporate activity in agricultural enterprises and fishery farms. The key aspect of effective modeling and forecasting of the economic security level in the fisheries is defined in the article. The mechanism of effective management, based on the strategy of the fisheries development is considered, which significantly increases the investors' interest, raises productivity and competitiveness of the enterprises and is the basis for raising the value of securities for fisheries in Ukraine.

Keywords: economic security, production, fish industry, financial security, mechanism, agriculture.